

FLOR DE CARD



SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

JUNY DE 1989 * Nº 151

ELECCIONS EUROPEES

Els resultats comparats amb els dels altres anys i l'opinió dels caps de llista llorencins: en Bartomeu Pont, en Miquel Vaquer, n'Antoni Sansó i en Mateu Puigròs.

Editorial i pàgines 12, 13 i 14.

POLEMICA

El batle opina sobre el contingut de diversos escrits apareguts darrerament a Flor de Card i als diaris de la Comunitat Autònoma. "No hi ha crisi ni al CDS ni a l'Ajuntament", afirma.

Pàgina 4.

PROBLEMES D'IDENTITAT A MALLORCA RAN DE L'APARICIÓ DEL TURISME

Transcripció d'una conferència donada a Sant Llorenç pel sociòleg Alexandre Miquel.

Pàgines 16 i 17.

Guanyador: l'abstenció



Flor de Card

ELECCIONS EUROPEES

Es evident que el fet més notable de les passades eleccions europees va esser l'alt índex d'abstenció. A Sant Llorenç va arribar gairebé als 13 punts pardamunt la mitja de l'estat espanyol, el que suposa que de cada 10 llorencins en edat de votar únicament 4 es decidiren a fer-ho.

Les raons d'aquesta manca d'interès per la "construcció d'Europa" suposam que són prou complexes, però per ventura una bona part es podrien trobar en la poca preocupació que han demostrat els polítics locals per aquestes eleccions, i que fa pensar que la ideologia compta molt poc quan no està en perill la butaca de l'Ajuntament.

Un altre aspecte que també pot haver contribuït en l'abstenció són les poques competències que encara té el Parlament Europeu, ja que el poder decissori es troba més en els presidents dels governs i en els ministres d'affers estrangers. Europa, malgrat el rebumbori que li volen donar de cara al 92, encara cau molt lluny de les preocupacions dels llorencins.

També cal tenir en compte el deplorable espectacle que ens han oferit els polítics nacionals, preocupats més per la compra-venda de vots, les mocions de censura o els pedaços bruts que per explicar l'abast del futur Parlament o l'Acta Unica Europea. El llastimós paper que han fet induïa més a passar-ne que a molestar-se en anar a votar.

I, de rebot, tampoc no hi està de més l'esmentar una altra vegada la poca importància que tenen els mitins de cara a les urnes. El més concorregut fou el del CDS, però a l'hora del recompte només es va quedar en tercer lloc, amb un esquifit 17% dels vots.

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar.
Carrer de Sant Llorenç, 36
Telèfon: 569119
Publicitat: 569509
Número 151. Juny de 1989
Dipòsit legal: 765-1973
Edita: Centre Cultural Card
Imprimeix: Apóstol y Civilizador
Director: Josep Cortès i Servera
Consell de Redacció: Felip Forteza, Guillem Pont, Guillem Quina, Antònia Servera, Guillem Soler i Miquel Surreda.

COL.LABOREN

| | | |
|-----------------|-----------------|---------|
| Josep Cortès | Eleccions | Portada |
| | Espipellades | 3 |
| | Política | 6 |
| | Batec | 10 |
| | Eleccions | 12 |
| Tomeu Pont | Debat | 4 |
| Miquel López | Poesia | 7 |
| Alfred F. Arnau | Na Perdiu | 8 |
| Maria Galmés | Demografia | 15 |
| | Si lleu... | 22 |
| | Comptabilitat | |
| A. Miquel | El turisme | 16 |
| Antònia Melis | Anada a Menorca | 18 |
| Rafel Umbert | Punta de n'Amer | 19 |
| Xesc Umbert | El temps | 20 |
| Jaume Galmés | Poesia | 21 |
| Joana Umbert | El còmic | 23 |
| Guillem Pont | Sant Llorenç... | 24 |
| Bel Nicolau | Distribució | |

NOTA

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.



Jo estaria d'acord en què castigassin es transfuguisme d'es polítics girajaques sempre i quan fessin deus reals de lo mateix amb so transfuguisme ideològic que practiquen sa majoria d'es partits quan arriben an es poder. Però no crec que em facin cas perquè seria tirar-se terra damunt, com que són es partits es qui tenen sa pella p'es mànec...

Pareix esser que no hi ha manera d'aturar ses obres a sa vorera de mar durant s'estiu, maldament ja faci estona que ho acordàs s'equip de govern, perquè quan s'encarregat diu que ja n'hi ha prou, en Tomeu Carbó contesta que no en facin cas i que tirin per envant. Tanta sort que es batle no és una dona, que amb aquest curiós costum de no dir mai que no, sé cert que n'hi hauria molts que se malpensarien.



Jo comprenc que s'oposició aturàs es Pressuposts durant un mes per poder sortir p'es diaris, que a's cap i a la fi és lògic, legítim i encertat aprofitar tots es mecanismes possibles per fer-se propaganda, i molt més si no s'està a s'equip de govern. Lo que no acab d'entendre és quins beneficis polítics en pot treure de posar un contenciós an es seu propi Ajuntament. Supòs que s'ho deuen haver pensat bé, perquè dins sa política és necessari mesurar ses actuacions amb peu de rei si en lloc d'esmolat no volen fer osques.

Estic endarrer de veure unes eleccions on hi hagi qualche partit que no estigui satisfet d'es resultats o que reconegui que sa culpa d'es fracàs és seva i de ningú més. El PP perd 350 vots i està alabat perquè Sant Llorenç no és socialista; el CDS perd 370 vots i està alabat perquè es llorencins són de dretes; el PSOE perd 191 vots i està alabat perquè han superat es sòtil d'altres vegades; el PSM perd 75 vots i fa darrer i està alabat perquè ha augmentat una mica. I, naturalment, tota sa culpa és d'es Govern, no en mancaria d'altra! Està ben vist que es qui no se conforma és perquè no vol!



Se veu que això de sa política deu treure, perquè hi ha més de sa meitat d'es qui formen s'equip de govern que o se fan una casa nova o reformen sa que tenien.
-I ets altres?
-O se compren cotxos nous o estovien.
-Clar, com que no mengem mai a ca-seva...

Com que p'es 14 de desembre no mos poguérem apuntar a sa vaga per por que no nos fotessin sa paga, ara que ve s'estiu estarem un mes sense foter-ne ni brot. Així que ja ho sabeu, no mos tornarem veure fins que espas-si sa calor. I que sigui per molts d'anys!



I hem acabat es juny i encara no tenim ses Normes Subsidiàries, ni sa Casa de Cultura, ni ses aigües canalitzades, ni sa presa, ni han arreglat es Pou Vell... Per ventura es mes que ve...

PER TAL QUE L'OPINIÓ PÚBLICA NO TENGUI UNA MALA IMATGE DEL CDS NI DE L'AJUNTAMENT DE SANT LLORENÇ

Llegesc a la revista Flor de Card, a la pàgina 3 i a l'article "Crisi?" que "El batle manté unes relacions amb l'oposició més fluides que abans i que no són compartides per l'equip de govern".

Vull manifestar al respecte que a la campanya electoral jo pensava i deia aquestes paraules textuals: "Procurarem trobar l'equilibri necessari per fer possible una unió entre tots els components de la Corporació". Mai ningú del CDS va estar en contra d'aquestes manifestacions.

Tampoc crec haver donat motius perquè pensassin en una ruptura del pacte per la meva part, i la veritat és que em vaig sentir molest per aquesta demostració de poca confiança ja que sabien molt bé les meves intencions de no llevar competències a ningú, perquè estan escrites en el pacte i les he de mantenir, sinó senzillament donar participació a l'oposició -en cas d'acceptar-ho- en les decisions del govern. No crec que sigui una mala cosa, ni tampoc que sigui obligatori mantenir una desunió dins l'Ajuntament.

És que les persones no som totes iguals. A mi hi havia persones rellevants i molt relacionades amb l'equip de govern que m'havien volgut fer creure que s'estava preparant una moció de censura a la qual hi prenien part els membres del meu propi partit, a la qual cosa els vaig contestar que no ho creia i a més era impossible. Prova d'això és que no ho vaig comentar amb ningú.

No crec tampoc que l'oposició estigui obligada a informar l'opinió pública dels assumptes interns del CDS, com diuen a l'escrit aparegut a la pàgina 37 del diari "Ultima Hora" del 17 de juny.

En el mateix escrit també fan referència a si era motiu suficient la festa de la meva néta per deixar d'assistir al ple. No sé si a l'altra gent li passa lo mateix, però jo estim la meva néta més que moltes



altres coses i aquell dia tenia un compromís que no podia evitar.

Vull dir també que em sembla exagerat això de tractar de caòtica la situació econòmica pel sol fet de que durant un parell de dies els saldos dels bancs anassin una mica baixos, quan ningú ha tengut dificultats per cobrar unes factures dins dels plaços normals amb partida pressupostària.

L'Ajuntament és una empresa com qualsevol altra amb una economia sana, que quan sortiren aquestes manifestacions no hi tenia al cobrament cap taxa, arbitri, impost de circulació, contribucions rústiques o urbanes... i se sap que tot això representa una quantitat de milions molt important. Jo crec que l'administració municipal funciona perfectament.

Respecte a la introducció de l'entrevista "Ajuntament", a la revista Flor de Card, vull manifestar que no hi ha dues tendències en el CDS local, perquè jo mai no he dit a cap dels afiliats que fossin de cap tendència que no fos del CDS, maldament després d'acordar en comitè que cap dels nostres membres formaria part del Comitè Insular fos reconsiderat aquest acord i en Tomeu Mestre s'hi integràs, amb totes les meves bendicions i recolzat per la unanimitat

de tots els reunits.

I quant al que fa referència a la meua abstenció a l'aprovació del Pressupost, tampoc no crec que sigui tan greu, ja que en haver de donar el meu vot ja estava aprovat per majoria. Fou una ocasió perquè alguns se'n temessin del mal gust que té - com m'ha passat a mi en altres ocasions- que per motius doctrinals o de partit s'abstenguessin o votassin una cosa, però com que ho aprovà la majoria, per a mi ja està aprovat.

El que crec que no està ben recollit és que en Tomeu Mestre digui que, hagués decidit no participar en el Comitè per tal de llevar ferro i evitar una possible ruptura -que de cap manera entec a què pot fer referència-, perquè no s'entén que si això era motiu de ruptura ell s'hagi aficat en aquest Comitè. La veritat és molt més senzilla i queda dita anteriorment.

Al final de l'entrevista es diuen unes paraules que estic segur que no estan posades amb mala intenció, però que es podrien malinterpretar. Són: "No crec que en Tomeu Carbó abandoni per ara el CDS". En aquest sentit vull que tots sàpiguen que vaig esser un dels fundadors d'aquest partit a Mallorca. Més antics que jo no n'hi ha cap, només poden esser iguals. Per tot això jo estimo el partit com a creador i mai no m'he plantejat abandonar-lo.

Lluitaré des de dins per ajudar a arreglar tot allò que no funcioni, per engrandir-lo amb noves incorporacions i per a que tinguem pau i un bon enteniment.

Bartomeu Pont

ES CASTELLOT DE NA PERDIU

(Ve de la pàgina 9)

de ceràmica talaiòtica, romana, nord africana i també terra sigilata republicana i imperial tardana en abundància.

També vàrem trobar un petit fragment de ceràmica negra grega.

Tot lo contat per l'amo en Jeroni i l'abundància de material ceràmic trobat fa pensar que aquest poblat fou abandonat d'una forma violenta, ja que si s'hagués fet de forma pacífica no s'hauria trobat cap àmfora sencera ni la gran quantitat de material ceràmic que compareix, perquè alshores els seus habitants s'ho haguessin emportat gairebé tot.

També cal dir que aquesta zona degué esser habitada pels romans després de la conquesta de l'illa, el 123 aC. i habitada fins a l'època imperial baixa, pel que fa referència a la ceràmica clara de terra sigilata.

Sols queda per dir que és una llàstima que tot aquest material que es va trobar en bon estat els anys 30 desaparegués i es fés malbé. Des d'aquestes pàgines demanam que si qualcú té o troba alguna coseta, per petita que sia, ho comuniqui al Museu Arqueològic Municipal, que a vegades la cosa més insignificant pot donar molta llum damunt la vida dels nostres avantpassats.

El meu agraïment a Guillem Mesquida, que m'acompanyà i mostrà per primera vegada el Castellot de na Perdiu. Gràcies, Guillem.

Alfred F. Arnau

Fotografies: Llorenç Febrer

TELEFONS D'INTERES

| | |
|------------------------|--------|
| Ajuntament | 569003 |
| Polícia Nacional | 550044 |
| Guàrdia Civil | 567020 |
| Joan Ramis (metge) | 569020 |
| Bombers | 550080 |
| Creu Roja (ambulància) | 200102 |
| Jutge | 569046 |
| Funerària | 526053 |
| GESA | 554111 |
| Grua | 585680 |

NOTA

Del 1er de juliol al 30 de setembre, al local del la policia de Sa Coma hi haurà un metge de la Seguretat Social per atendre les consultes.

Horari:

De dilluns a divendres: de 10'30 a 13

Dissabtes: de 10'30 a 12'30

* Comissió de Sanitat

¿I un home què ha de fer si a l'hora de dur la revista a la impremta es troba que encara resta una pàgina en blanc i no sap com omplir-la?

Comença a rastrejar calaixos a veure si per sort hi haurà algun article d'aquells que sempre guardes per si de cas... posa mà dels llibres d'antologia, o costums, o poesia... telefona a algun col.laborador desenfeinat... però no n'hi ha cap que, hora per hora, et pugui solucionar el problema. Llavors només resta una solució: agafar el llapis i un paper en blanc i fer-te el ferm propòsit de no moure't de la cadira fins que estigui ple de burretjos. I vet-m'ací capficat en aquesta desencorajadora tasca, sense saber per on he de començar i de què podria parlar que fos mínimament interessant per al desenfeinat lector. I, com sempre, acab decidint-me per la política local, que al cap i a la fi és el que tenim més a mà.

¿I quins són els temes més actuals? Naturalment, la suposada crisi del CDS i les eleccions europees. Anem a veure la primera.

En aquesta mateixa revista el batle s'estranya de que els seus companys de Consistori pensassin en una possible ruptura i es reafirma en la convicció de que dins el CDS no hi ha dues tendències. Fins i tot arriba a desconfiar de la meua transcripció quan diu que "creu que no està ben recollit" allò de que en Tomeu Mestre no volia participar en el Comité per mirar de llevar ferro.

És lògic que el batle sigui el més interessat en dissimular els problemes del seu partit, per allò que solen dir els polítics de que val més rentar la roba bruta dins ca-seva, però no pot negar que la setmana passada, fent costat a un intent de recuperació de parcel.les de poder per part dels melianistes, va proposar que el comité local sollicitàs un congrés extraordinari -al qual, naturalment, s'hi presentarien els seguidors d'en Melià i no com a l'altre on únicament presentaren un can-

didat a la presidència- i la proposta fou rebutjada. Si això, juntament al que es va publicar el mes passat, no són dues tendències, ja em direu quin altre nom li podem donar.

Jo comprenc que s'estimin més donar una imatge monolítica del propi partit, perquè allà on hi ha una tendència hi pot arribar a haver una escisió i el fet de parlar-ne per la premsa i pel carrer sembla com si obligàs a prendre postures, però tampoc no és prudent ni aconsellable l'aficar el cap davall l'ala i pretendre negar la realitat, que al cap i a la fi a un poble petit tot s'arriba a sebre.

L'altre tema del mes són els resultats de les eleccions europees. No sé si a hores d'ara els partits locals s'hauran assegut per analitzar reposada i sincerament el fracàs, però si ho fessin no seria cap feina debades, que les valoracions en calent que fan en aquesta mateixa revista evidencien que s'aferrarien a un ferro roent per tal de no reconèixer allò que és més que evident: que cap d'ells no ha aconseguit -o no li ha interessat, que això ja seria més greu pel grau de cinisme que suposaria- motivar els seus propis electors per anar a les urnes.

Un punt a destacar i que demostra que els llorencins distingeixen perfectament unes eleccions municipals d'unes generals o d'unes europees, és que els resultats no s'assemblen gens ni mica. Una cosa és dirigir l'estat i l'altra administrar els doblers del poble, i els llorencins saben a qui poden encomanar cada tasca. Un punt de maduresa que convendria que els polítics no oblidassin si no volen fer el ridícul a les vinentes eleccions municipals.

Aconseguit l'objectiu d'omplir la pàgina, únicament em resta, encara que sigui una mica anticipadament, desitjar-vos unes bones festes.

Josep Cortès

FETITXISTA

No n'és prou
 escriure moltes paraules
 hi ha plaers a distància
 veure
 palpar
 respirar la carn d'una dona
 a distància
 "el que mira"

fetitxistes
 justament perquè
 alleugereixen i desfoguen
 voluptuositats de miralls
 perquè realitzen la possessió
 de lluny estant
 simbòlicament
 per dir-ho així
 travessant el sedàs
 una esgarrifança obscena
 i discreta
 ara
 vestit fins al coll
 contemplaré una nuesa
 sense tocar-la
 em perdré
 en l'embriaguesa dels sentits
 com una ombra un àngel
 de cabell lluminós.

POETES

Estimada germandat del menyspreu
 Gremi de perfumat sàndal
 moixos tots d'ungles esmoladíssimes
 desestimant-nos a mort
 falcons de la imitació
 repetim sempre el mateix amuntegament de paraules
 (no vos penseu que me vindran al cap versos diferents)
 heus ací
 la jugular de l'art
 tan sospitosa
 mengem aufals amb dignitat
 i trenquem d'una vegada
 tots els caramels verinosos
 d'aquesta estranya barraca de fira
 Coronels de calçons curts

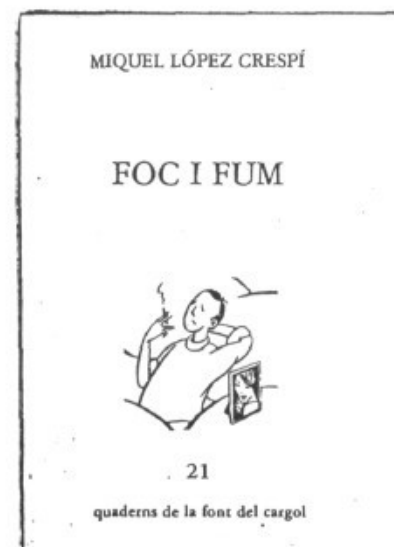
Miquel López Crespí
 (de "Foc i Fum", 1984)

EL CEL ES PÀLLID I TENDRE

Desamic dels pregons i dels rituals
 no recordaré els jardins italianitzants
 amb brolladors i estàtues i pèrgoles
 d'alambicada morfologia modernista
 no resten ara cabotatges de fornits mariners
 ni experimentats patrons d'altura
 calafats i mestres d'aixa
 ni tot aquell progressisme republicà
 ex-vots al Sant Crist de la Sang.

En el silenci de l'alta nit
 cala endins l'aigua de morta Mallorca
 és quieta i tèbia com un coixí
 me passen pels ulls els besllums
 d'aquell decapvespre
 amb remor de grills i tot l'or
 trèmul
 dels blats gronxant-se dins l'ametlerar
 el cel és pàllid i tendre
 com si fos humitejat
 de rosada matinera.

Octubre del setanta-set
 les cares i les robes els colzes
 per pujar a la plaça
 ben enmig de la multitud
 els colors de les banderes les cares
 les suors de traços brutals
 vos ho podria recordar tot amb exactitud
 però encenc un cigarro
 i les petites glopades es van convertint
 en cercles
 en petits ciclons
 xiprers d'un trist no-res
 flors de pètals llargs i sense perfum.



ES CASTELLOT DE NA PERDIU

MGIM: 21-8-6
IMPP: 02-T-1202
INV: 20
PC: 12

Situació.- El monument que avui ens ocupa es troba situat dins la possessió de Ses Planes, al gregal del poble de Sant Llorenç.

Accés.- L'accés no presenta cap dificultat. Sortint de Sant Llorenç cap a Artà, just a la sortida del poble, a mà esquerra, trobam el camí de Ses Planes. Si el seguim arribarem a la possessió de Ses Voltes que la veurem a l'esquerra del camí. Continuant uns centenars de metres i a mà dreta hi ha un petit pujol, just enfront d'unes cases de foravila, que naturalment ens quedaran a mà esquerra. Convé deixar

el vehicle en aquesta camada que va fins a les cases i continuar a peu cap al pujol, que està coronat pel Castellot de na Perdiu. De la carretera al talaiot hi ha uns deu minuts, i per arribar-hi s'ha de travessar el torrent i una zona d'ametlers. Després d'això ja tindrèrem el monument davant

Descripció.- Es trac-

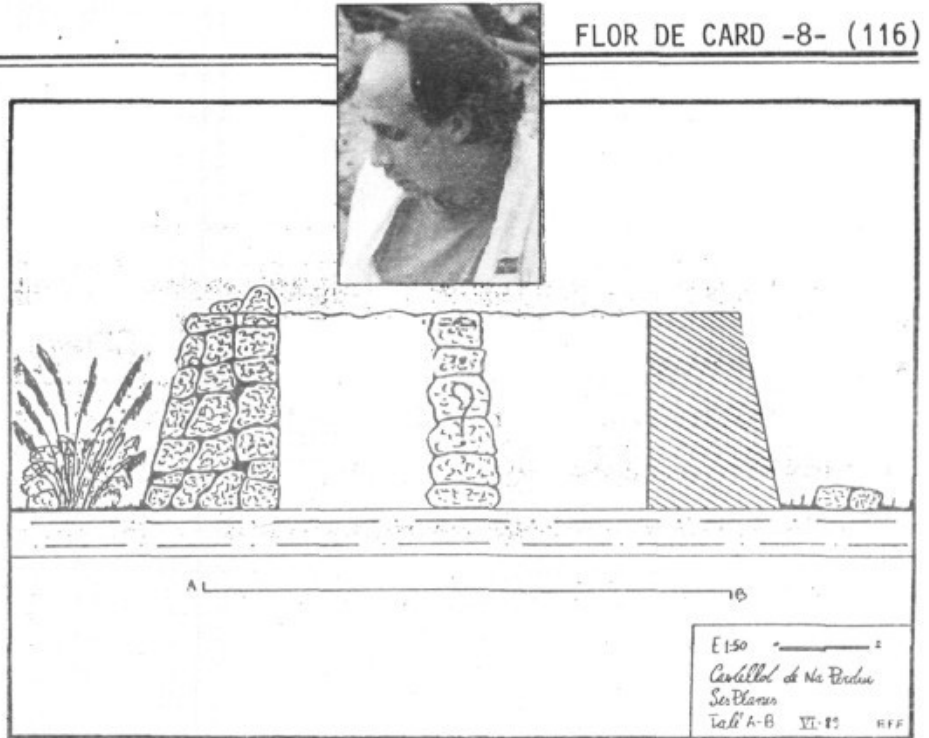
ta d'un talaiot de planta circular, amb cambra també circular, assentat damunt un turonet.

L'aparell dels paraments tant interiors com exteriors està format per grans blocs irregulars col·locats en posició horitzontal i amb tendència a la disposició en forma de filarades.

El diàmetre del talaiot és de 12 m aproximadament, tenint en compte que l'amplària dels murs és d'uns 2 m aproximadament. Degut a la quantitat de vegetació es fa molt difícil el poder prendre unes mesures exactes.

La cambra, també de forma circular, medeix 10 m de diàmetre i es troba plena de terra i pedres.

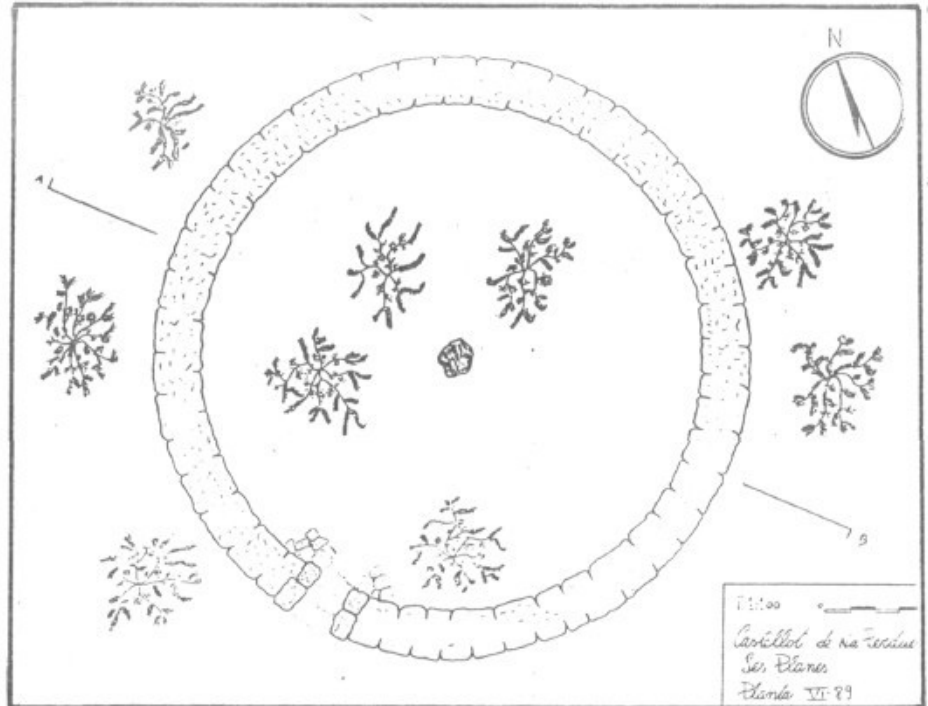
Cal tenir en compte que aquest talaiot no fa gaires anys que devia estar en molt bon estat de conservació, però degut a uns cables de GESA va ésser fortament castigat quan li desmuntaren un bos tros del túmul que mira al



migjorn i al llevant. Una vegada més demanam que aquests tipus d'atemptats al nostre malmenat patrimoni cessin d'una vegada. En la mesura de les nostres possibilitats com a Museu Arqueològic Municipal intentarem fer la salvaguarda dels nostres monuments.

Doncs així, tornant al talaiot, direm que enmig del túmul hi ha un gran bloc que fa pensar en la possibilitat de que la columna central estigui en bon estat de conservació, però tal com està es fa difícil precisar-ho amb certesa. Malgrat tot, damunt la planimetria hem dibuixat la columna així com creim que pot estar. Naturalment per poder-ho averiguar caldria dur a terme una deforestació i una excavació.

El passadís d'entrada al monument està orientat cap al xaloc, i aquesta és la part que més va rebre quan GESA



va destrossar part del talaiot. Malgrat tot en cara es poden veure les jambes -per damunt- i part dels grans blocs plans que servien de sostil al passadís. Té una llargària de 3 m i una amplària de 1'5. L'altària del monument és de 4'3 m a la zona més alta del talaiot, que és la que mira al ponent i a la tramuntana.

Aquesta part, com que no està tocada ni tomada, pareix que era l'altària original del Castellot de na Perdiu.

Segons en contà l'amo en Jeroni Vives, devers l'any 1933 i 34, quan la possessió de Ses Planes es va establir, tota la zona que envolta el monument estava plena d'altres talaiots; fins i tot ens contà que n'hi havia una dotzena grossa, i també que quan eliminaven les runes s'hi trobaren moltes gerres (àmfores) aficades enterra i que algunes tenien les tapadores posades, o sia, els "operculos".

Tot això fa pensar que en aquesta zona s'hi trobava un petit poblat.

Les troballes.- Degut a la circumstància exposada anteriorment, als voltants del monument trobarem una bona quantitat de fragments



SETMANA MUSICAL

BANDA DE MUSICA

Continuant amb els actes de la III Setmana Musical, el dia 28 de maig les bandes de Petra i Sant Llorenç oferiren un concert en el qual interpretaren tres obres cada una i acabaren la vetlada conjuntament amb el pasdoble "A Sant Llorenç", compost i dirigit pel conegut Francesc Sapiña. Fou molt aplaudit el madison "Hatari, el petit elefant", que tocà la banda llorencina evocant imatges africanes.

Per a aquest concert va comparèixer la televisió balear, i com que coincidia amb l'inici de la campanya de les eleccions europees, els polítics aprofitaren per posar-se la muda més nova que tenien.

ARS ANTIQUA

Dirigida per Martí Sáez, el dia 2 de juny va tocar el torn a la coral manacorina Ars Antiqua, ajudada per les veus solistes de Judith Borràs, Maria Lluïsa Roca i Eulàlia Salbanyà i l'Orquestra de Cambra de Manacor.

El programa estava compost íntegrament per les obres de Vivaldi "Credo", "Beatus Vir" i "Gloria" i va agradar molt al públic assistent.

STUDIUM

El dissabte dia 3 la coral ciutadana Studium ens va oferir, segons



el meu veure -que per això dels gust cadascú té les seves preferències- el millor concert de la Setmana Musical.

"Misa Brevis", "Alma Dei Creatoris", "Litaniae Lauretanae" i "Te Deum Laudamus", totes elles obres de Wolfgang Amadeus Mozart, feren les delícies del públic que hi va assistir, majoritàriament de fora poble.

TROMPA

L'endemà un concert de trompa que comptà amb la col.laboració del director local, en Francesc Sapiña i al qual no vaig poder assistir, va donar per acabada la III Setmana Musical.

ESCOLA DE BALL

El dia 1er de juny va començar un curset de ball de saló que ha organitzat l'Ajuntament a la Unitat Sanitària.

Hi participen unes 17

parelles i està previst fer-ne d'altres que puguin completar la formació d'aquests ballarins llorencins.

ALCOHOL

La comissió de Sanitat de l'Ajuntament de Sant Llorenç ha organitzat unes vetlades per tractar del problema de l'alcoholisme a la comarca del Llevant.

Estan a càrrec del Servei d'Atenció Social i consten de xerrades, projecció de pel.lícules ("Tallo de hjerro" i "Dias de vino y rosas") i col.loquis amb la gent.

Si va dir ver l'assistència no ha estat gaire nombrosa.

CORAL MONTEVERDI

El dia 18 de juny la Coral Monteverdi, que té la seu oficial en el nostre poble, va donar un concert a Manacor en el qual va estrenar el rèquiem "Sebastiani".

original del seu director, en Josep Ros i dedicat a Sebastià Rubí, l'autor del "Quaquin", en el 4rt aniversari de la seva mort.

La coral estava acompanyada per l'orquestra de cambra de Manacor, que compta entre els seus membres amb al·lotges de Son Carrió.

El convent dels dominics estava ple d'un públic que va respondre calorosament a l'estrena i que va sortir content de la vetlada.

El concert es va repetir el dia de sant Joan a l'església nova de Son Servera.

ESPORT ESCOLAR

En el campionat insular d'atletisme escolar duit a terme durant el darrer trimestre, el col·legi llorenci va aconseguir col·locar en el quadre d'honor una bona partida dels seus alumnes: en Marc Cortès, que quedà primer en salt d'alçada, na Joana Maria Nadal, tercera en salt de llargària, i na Maria Santandreu, tercera en llançament de pes, aquests en la categoria d'alevins.

En Joan Mestre, primer en els 80 m, n'Antoni Llull, tercer en els 3000 m, na Isabel Nicolau, tercera d'alçada, en Nofre Sureda, tercer de pes, na Sebastiana Adrover, tercera de disc, na Margalida Pascual, tercera de marxa i els relleus de nins quedaren en el tercer lloc.

Enhorabona a tots els participants, i de manera especial, als guanyadors.

FI DE CURS

El dia darrer de juny totes les entitats que integren la comunitat escolar feren una festa per celebrar el fi del curs 1988-89.

Pares, mestres i alumnes passaren la vetlada amb música, sarau i ensaimada, ja que una bona partida de joves integrants de la banda oferiren un petit concert, i després els seguí una estona de ball de bot.

Alumnes i APA oferiren uns petits obsequis als mestres per agrair la seva tasca, i els de 8è acabaren la vetlada a una discoteca de Cala Millor.



LA BONA NOVA

El col·lectiu de preveres de la Part Forana de Mallorca acaba d'editar els quatre Evangelis seguint els criteris de la parla popular de Mallorca.

El llibre, que va ser presentat a Montision de Porreres el dia primer de juliol, ha estat traduït per Pere Orpi i ha comptat amb la col·laboració de Bartomeu Tauler i Joan Rosselló. El qui signa aquestes retxes hi ha aportat quatre dibuixos dels evangelistes que figuren a la creu processional de Porreres.

Josep Cortès

Tal dia com avui

ARA FA 15 ANYS

* Que férem aquella polèmica entrevista al cantant Raimon. Tanta sort que les "autoritats" no se'n temeren del que deia, que sinó és ben segur que ens haguessin tancat la revista per una bona partida d'anys.

* Que Flor de Card i el Claustre de Professors de l'escola iniciaren una polèmica sobre el nom del col·legi. Hi havia fortes discrepàncies sobre si s'havia de dir o no "Guillem Galmés".

ARA FA 10 ANYS

* Que començaren les desavinences entre els tres grups que formaven l'equip de govern, i que desembocaren en una ruptura de relacions. Com es veu, l'estabilitat només va durar dos mesos curts.

Josep Cortès

RESULTATS

| | 1987 | | 1989 | | | | |
|---------------|-------------|------|-------------|------|--------------|------------|-------------|
| | VOTS | % | VOTS | % | SANT LLORENÇ | SON CARRIO | CALA MILLOR |
| PP | 665 | 25'6 | 481 | 34'5 | 372 | 81 | 28 |
| PDP | 166 | 6'4 | - | - | - | - | - |
| UM | 328 | 12'6 | - | - | - | - | - |
| PSOE | 513 | 19'7 | 322 | 23'1 | 148 | 133 | 41 |
| CDS | 615 | 23'6 | 245 | 17'6 | 213 | 16 | 16 |
| RUIZ MATEOS | | | 48 | 3'4 | 32 | 9 | 7 |
| PSM | 265 | 10'2 | 190 | 13'6 | 181 | 4 | 5 |
| ALTRES | 71 | 2'7 | 78 | 5'6 | 49 | 19 | 10 |
| BLANCS | | | 18 | 1'3 | 15 | 3 | - |
| NULS | | | 11 | 0'8 | 10 | 1 | - |
| TOTALS | 2602 | | 1393 | | 1020 | 266 | 107 |

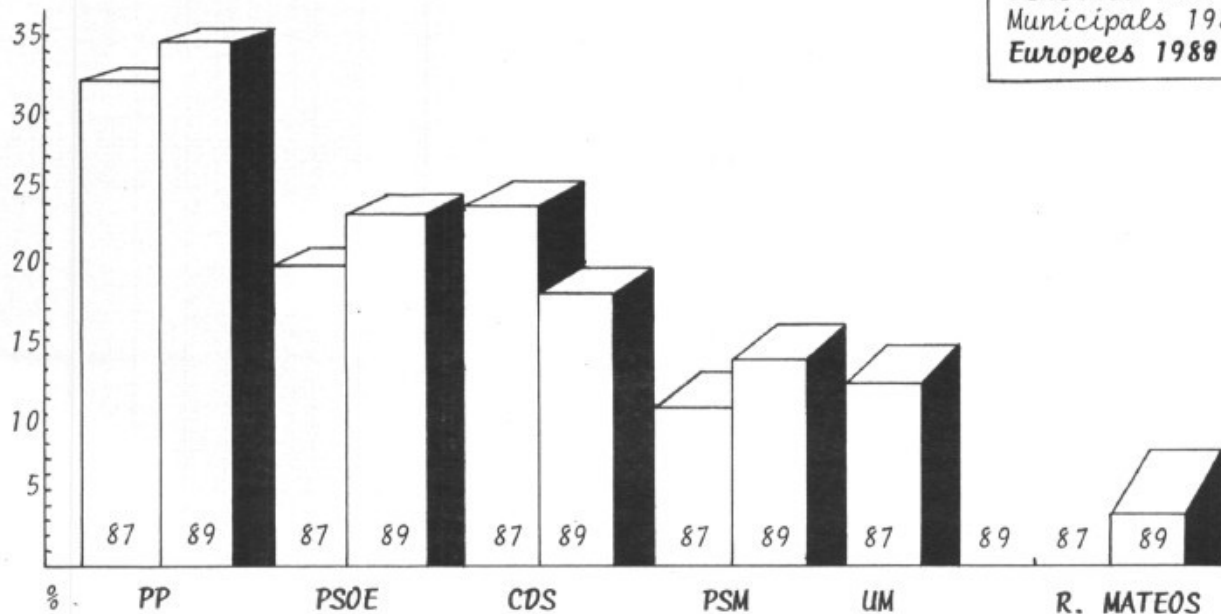
PERCENTATGES SEGONS LES TENDENCIES

| | 1977 | 1979 | 1982 | 1983 | 1986 | 1987 | 1989 |
|----------|------|------|------|------|------|------|------|
| Dreta | 87'1 | 75'4 | 74'4 | 71'3 | 70'4 | 68'2 | 59'5 |
| Esquerra | 12'9 | 24'6 | 25'6 | 28'7 | 29'6 | 31'8 | 40'5 |

PERCENTATGE DE VOTANTS

| | |
|-----------------|-------|
| Generals 1977 | 76'87 |
| Generals 1979 | 62'79 |
| Municipals 1979 | 66'67 |
| Generals 1982 | 74'69 |
| Municipals 1983 | 72'53 |
| Generals 1986 | 69'65 |
| Municipals 1987 | 77'80 |
| Europees 1989 | 41'37 |

GRÀFICA COMPARATIVA DELS PERCENTATGES



BARTOMEU PONT (CDS)

Quina valoració faries d'es resultats de ses eleccions europees dins s'àmbit de Sant Llorenç?

En primer lloc he de dir que es vots d'es PP no m'han enganat de res i tal vegada n'hauria pogut tenir més, perquè se pot dir que va ser s'únic que va repartir paperetes p'es poble, i sa gent, o per no haver-les d'anar a cercar o per s'atenció que han tengut, ho sol tenir en compte.

D'altra banda estic convençut que a Sant Llorenç són de dretes, i si a Son Carrió va guanyar es PSOE no va ser perquè fossin socialistes sinó perquè estan avesats a votar s'opció d'en Mateu Puigrós.

En lo que fa referència an es meu partit, tret d'es mitin, que jo sabi, no varen repartir paperetes, p'entura per una manca d'interés per aquestes eleccions europees.

I sa gran sorpresa, com pertot, ha estat en Ruiz Mateos, que jo crec que se n'ha duit vots que en unes altres circumstàncies haguessin anat a noltros i an es PP.

Creus que pot haver influït sa política de pactes que el CDS i el PP tenen a nivell estatal amb sos resultats a Sant Llorenç?

Jo crec que toca haver-mos afectat bastant. Personalment no comprenc que hagin presentat aquestes mocions de censura estant tan aprop ses eleccions europees. Molta gent no entén com es nostro líder, que no volia ni xerrar amb en Fraga, ara s'ha juntat amb ell a molts de llocs. Segons sa meva opinió si ho volien fer ho havien d'haver fet tot d'una després de ses eleccions.

A què creus que pot esser degut aquest alt índex d'abstenció?

A que sa gent stà un poc cansada d'eleccions, i, a més, hi ha un 98% que no sabia què votava. Ningú no els havia explicat es beneficis que mos pot dur Europa, ja que es partits s'havien limitat a barallar-se entre ells. Amb sa manca d'interés que hi havia p'es bars, encara me pensava que s'abstenció seria més grossa.

ANTONI SANSÓ (PSM)

Què opines d'es resultats de ses darreres eleccions?

Segons es meu veure han estat unes eleccions molt fredes, amb poca feina de tots es partits, on no s'han repartit sobres i no s'ha xerrat gaire d'Europa. Sa gent no s'ha sentit motivada.

Per lo que fa referència an el PSM estam contents, perquè maldament no hàgim sortit gaire per sa televisió i per Europa no mos coneguim encara hem augmentat una mica.

Són un poc preocupants aquests vots d'en Ruiz Mateos, encara que a unes altres eleccions no passaria lo mateix perquè no té cap partit darrera, però que mostren que hi ha uns vots de càstig de sa gent desencantada. Són vots que normalment anirien an el PP o a partits de dreta.

Maldament en percentatge hàgiu pujat, tots es partits llorencins han perdut vots en relació a ses altres eleccions europees. Què trobes d'això?

En 20 dies de campanya és molt difícil que sa gent se motivi. A més, aquí encara hi ha qui té s'idea franquista de que Europa és una altra cosa, i si a tot això hi afegim que es Parlament Europeu encara no té massa competències no és estrany que sa gent passi. Es Govern Central i es Balear no han explicat bé es concepte d'Europa.

Creus que s'augment del PSM és significatiu? En altres paraules, ¿penses que una part d'es qui no han anat a votar haguessin votat el PSM?

A unes municipals, amb una llista de persones conegudes que se presenten sol anar més gent a votar, perquè a més de sa ideologia compten es familiars, es veïnats... En es pobles petits sa gent que ha anat a votar a ses europees estava influenciada per sa televisió, per lo tant, maldament es vot d'esquerra sigui més fidel, no crec que s'abstenció mos hagi ajudat tant

...
com a una ciutat gran. Jo mateix tenc amics i familiars que no han anat a votar, i en canvi hi anirien si fossin unes municipals.

MIQUEL VAQUER (PP)

Quines conclusions treurien de ses eleccions europees a Sant Llorenç?

Abans de res voldria donar ses gràcies a tots es llorencins que mos han votat, perquè crec que aquestes eleccions han demostrat una vegada més lo que jo sempre dic, i és que Sant Llorenç no és socialista. Si sumam es vots d'es centredreta superen en molt es d'es socialistes. Has de tenir en compte que a Son Servera han guanyat es socialistes, a Artà han guanyat es socialistes, a Capdepera han guanyat es socialistes, a Alcudia han guanyat es socialistes... i això és preocupant. Aquí, almanco, ha guanyat sa dreta.

A què creus que és degut que es partits no hagin sabut motivar es seus electors habituals per anar a votar?

Baix d'es meu punt de vista trob que es socialistes a nivell de despatx en saben molt i ho han demostrat una vegada més, perquè a molts de països d'Europa han donat fins a les 10 per anar a votar i aquí s'aturaren a les 8. I de s'altra banda per sa televisió només han donat que si Duran, que si Cañellas... Jo crec, per lo tant, que es "caixó" i ses dues hores han estat lo que més ha ajudat a s'abstenció.

Creus, per tant, que des gairebé 2000 llorencins que no han anat a votar un gran percentatge hagués anat a sa dreta?

Jo estic completament convençut de que això seria així.

I aquests vots que se n'ha duit en Ruiz Mateos?

En Ruiz Mateos, abans de passar-li lo de Rumasa va demostrar que era un gran empresari, i jo crec

que aquests vots són un deute que li devia sa gent per lo que li ha passat amb s'expropiació. O sigui, que molta gent s'ha conciençada de que en Ruiz Mateos no és tan dolent com l'han volgut pintar, i li han volgut demostrar que li feien costat.

MATEU PUIGROS (PSOE)

Què trobes de ses eleccions europees?

En primer lloc hi va haver una abstenció molt elevada, encara més que a la resta d'Espanya. Se veu que no vàrem sebre explicar bé això d'Europa i que no mos ho agafàrem massa en sèrio perquè crèiem que des de dalt estava controlat. A Son Carrió vàrem ser ets únics que fèrem mitin, i això que no ho teníem previst.

I com és que vos soleu moure més a ses municipals?

Homo, perquè s'hi juguen es càrrecs d'es municipi i sa gent que se presenta vol sortir.

Vols dir que pesa més lo personal que lo ideològic...

P'entura sí, encara que s'interpretació pugui no ser tan simple.

Estàs satisfet d'es resultats?

Jo crec que ha anat bé perquè hem superat es sòtil de ses altres vegades, i això que a Son Carrió, amb un poc més de feina crec que haguéssim conseguit una cinquantena més de vots. Lo que és sorprenent és lo de Sant Llorenç. Haurem de canviar d'estratègia per veure si a ses municipals se mantenen aquests vots, que això ja és ridícul.

I lo d'en Ruiz Mateos?

Crec que és una passada. Pens que hi va haver gent que el va votar per catxondeo i ara se'n pened. Són persones que no tenen criteri polític de res i voten es més estragant, potser perquè estan resentits amb sa democràcia. De totes formes crec que és perillós perquè n'hi va haver molts.

Creus que, maldament aquestes eleccions siguin molt diferents de ses municipals, es partits en poden treure qualque lliço?

Jo crec que sí. Si un partit con- segueix un percentatge més alt que a ses municipals és que qualche cosa falla, i no és s'ideologia ni es partit, sino sa gent d'es poble.

Entrevistes: Josep Cortès

Demografia



DEFUNCIONS

En Miquel Busquets Ballester mor a Sant Llorenç dia 29 de maig a l'edat de 62 anys. Al Cel sia.

Na Margalida Ferrer Riera, vidua, mor a Sant Llorenç, als 71 anys, el dia 3 de juny. Descansi en pau.

Na Catalina Jaume Ordinas, vidua, mor dia 13 de juny a Sant Llorenç. Tenia 93 anys. Al Cel sia.

Na Isabel Duran Melis, casada, mor a Sant Llorenç el dia 17 a l'edat de 76 anys. Descansi en pau.

En Llorenç Melis Soler, viudo, mor a l'edat de 74 anys a Sant Llorenç el dia 21. Descansi en pau.

NAIXAMENTS

Na Vanessa Nieto Soler, filla de José Eugenio i Maria Isabel, neix a Sant Llorenç el dia 2 de juny. Que tot els sigui enhorabona.

Na Núria Elisabet Mesquida Helf, filla d'en Guillem i na Ursula, neix a Sant Llorenç el dia 3. Salut!

Na Maria Magdalena Sansó Grau, filla d'en Pere i na Isabel, neix a Sant Llorenç dia 14. Salut!

NOTA

Fe d'errates: el mes passat ens equivocàrem en els naixaments, ja que en Josep Lluís Jaume Llinàs és fill d'en Josep i n'Aina i va néixer dia 4 de maig, no dia 14 com dèiem.

Maria Galmés

Col.laboració

ANACRONIA A L'EDAT SENCERA

-Intent frustat de revolució-

A les fosques he anat molts d'anys. He sentit cantar aquell que fa morir. Però no en mi.

Els escarabats em cercaren per fer-me una bolla. I ho aconseguiren. I he estat a les fosques massa temps.

Refaig el meu record i no el veig. No puc mirar res. No tenc ulls.

Ara, emperò, me'n neixen uns. I grossos.

I, tanta de sort, tenc la llum i el veure. Vés alerta, cremen.

Abans, tampoc no havia pogut dir res. No tenia llengua.

Ara sí que en tenc. Fibla. La picada de l'escorpí no fa res si tu no t'hi acostes.

La meva, ja et pots amagar, mata de cop.

El cotó que cultivaven els esclaus ha servit per tapar-me el nas. Fins avui. I no he alenat, ni ensumat, ni olorat res.

En aquest instant, el cotó s'ha tornat pols, de vell que era, i els esclaus, sense descendència, han estat assassinats.

I, com un dragó, trec flames.

D'un temps ençà han començat a escoltar-me les orelles. I a transmetre al pensament allò que jo creia

Ara s'obrin i es tanquen, tum-tum: segon, badades; segon, closes.

Les mans em duen a tocar la veritat que veuen els meus ulls, a dir allò que pens, ensum i sent.

I ara, renaixent, em tir a la mar tan bruta. Intent nedar, jo en sé!; tenc mans i moviment! Però la brutor m'ofega, les llaunes, els plàstics, el fang. Però, jo sé nedar! (Només m'ho pensava).

Dins el llot poc s'hi valen els braços.

Pere Santandreu Brunet
Juny '89

EL CANVI SORGIT RAN DE L'APARICIÓ DEL TURISME. PROBLEMES D'IDENTITAT A MALLORCA (I PART)

Que l'entrada del turisme a Mallorca hagi suposat canvis i mutaments d'importància cabdal, és quelcom d'impossible negació. Que la rapidesa amb què allò ha succeït n'hagi agreujat els efectes, tampoc no és cap novetat. Però, normalment, els esmentats mutaments, sovint més trencadors i violents del que es podria suposar, són analitzats sota l'aspecte estrictament econòmic, o, al màxim, social. Els continguts culturals no solen atreure l'atenció (almanco seriosament reflectida en un escrit) de gairebé cap observador. Aquesta afirmació pot ser considerada excessiva, però, malhauradament, només si es parteix d'una concepció restrictiva del concepte cultura, o, fins i tot, obertament errònia.

Què és cultura en antropologia social.

"El terme cultura, així com jo l'utilitzo, no és aquella categoria que tot l'abasta i constitueix l'objecte d'estudi de l'antropologia americana. Som antropòleg social, i m'ocupo de l'estructura social de la societat Kachin. Per a mi els conceptes de societat i cultura són absolutament diferents. Si s'accepta la societat com a un agregat de relacions socials, llavors la cultura n'és el contingut (és el contingut de les esmentades relacions). El terme societat insisteix en el factor humà a l'agregat d'individus i les relacions entre ells; el terme cultura al component dels recursos acumulats, sien materials, sien immaterials, que les persones hereten, utilitzen, transformen, augmenten i transmeten".

Aquesta definició expressada per n'Edmund Leach (antropòleg anglès molt lliurement membre de l'escola estructuralista) al 1970, mentre feia una investigació esdevinguda clàssica per a l'antropologia social, a l'alta Birmània, ens pot servir per aclarir-nos, encara que mínimament, sobre dues qüestions cen-

trals: el que estudia l'antropologia social i el que és, per ella, la cultura.

Però, per què ens interessa la cultura, un cop definida d'aquesta manera genèrica? Per un costat, la cultura reflecteix els canvis més endinsats; però, i a la vegada, la cultura és la base de la identitat grupal. És, doncs, el nivell més resistent als canvis, siguin internament generats pel grup humà de referència, siguin provinents de l'exterior.

Com veurem, és en aquesta aparent contradicció on radica la importància del seu estudi. Per ara el que sí podem afirmar és que és fonamental que un grup sigui capaç de reconèixer-se en sí mateix, i fonamentalment que ho faci en oposició (dialèctica, no necessàriament conflictiva) a d'altres grups. És allò el que és la identitat. I si no fos d'aquesta manera no podria dominar ni controlar ni tan sols mínimament la seva existència, ni al nivell pràctic immediat, ni al psicològic ni al filosòfic. No podria posseir la seva pròpia visió del món, i en conseqüència mancaria d'un model ordenatiu de tota la seva realitat.

El sistema cultural pre-turístic mallorquí

És obvi que si el que feim és parlar d'una realitat històrica i no pas d'una construcció només analítica, no podem emprar el terme cultura mallorquina, donat que a aquesta abstracció també hi pertanyen tots els "abans" i "després" reals i/o possibles. Doncs, resulta més correcte parlar de sistema pre-turístic mallorquí, tenint en compte que es tracta també d'una abstracció analítica de la realitat, però a un nivell més baix i restrictiu (i per tant més operatiu) que l'altre. Hem de considerar, àdhuc, que el que fem és individuar quins siguin els trets definidors més palesos, i per tant ens hi romandran molts al marge. Finalment es tracta d'un sistema cultural només teòricament unitari. Per tant existeixen diferències internes encara que el seu funcionament es

basi en criteris generals:

1.- Centralitat de la terra, en el sentit agrícola, com a eix cabdal de relacions.

2.- Una estructuració social familiar centralment camperola: l'organització familiar bàsica coincideix amb el nucli mínim d'organització del treball.

3.- Es dona una concepció del món propi i de l'alié centrada en els criteris precedents.

D'altra banda es tracta d'un sistema cultural dominant, en el sentit de que, si és ben cert que existeixen conformacions culturals que comparteixen l'espai i de vegades també el grup social, no coincidint, emperò, amb els definidors, és considerat com a eix central de les relacions globals de l'àrea que, a més a més, són vertebrades a partir del mateix. N'és per tant, referència constant.

Si feim referència al fet illenc convé esmentar-ne la característica endinsadora: és a dir, dona culturalment l'esquena a la mar. Aquest fet comporta tot un seguit d'efectes:

- a) Enforteix el caràcter pagès.
- b) Implica una manca de contactes amb l'exterior, el que protegeix sens dubte el sistema de relacions intern, però impedeix a la vegada la fuga cap endins; endemita, però un pic arribat a un nou fenomen, és gairebé impossible d'evitar la seva absorció.

Finalment, es pot arribar a dir que aquesta específica insularitat sigui compartida per la resta de l'arxipèlag, fins al punt de que no es doni un nivell d'identitat balear propiament dit.

El sistema cultural mallorquí pre-turístic (i, àdhuc, camperol), i és important de destacar-ho, es troba dins l'àmbit de parla catalana i no només pel que pertoca al criteri lingüístic.

Vull concloure aquest paràgraf dient que el que hem definit breument, ha de suposar per nosaltres un punt de partida, i no pas d'arribada en el sentit de que no desapareix, sinó que es transforma. Encara que



RECUERDE
EN

PORTO CRISTO

RESTAURANTE - PIZZERIA SALVADOR

CON AUTÉNTICO HORNO DE LEÑA

Tel. 82 14 42

els mecanismes de transformació, o més exactament de recreació i absorció de noves pautes comportamentals, no apareguin des d'un primer moment, el procés es dona palèsment.

La situació abans de l'arribada del turisme i els seus correlats fenomenològics. L'entrada del turisme i les contradiccions previstes.

En un primer moment estructuro-temporal, és a dir, abans de que els valors i relacionants "nous" no només siguin presents, sinó que influeixin dins el sistema, crec que es donen una coherència entre l'estructura econòmica, la social i l'estructurament cultural. En aquest sentit sí que es pot parlar d'una autèntica cultura específica donat que el sistema actua com un tot, és holística.

El turisme, però, entra també d'una manera holística; no deixa cap aspecte de la realitat illenca sense intervenir-hi, almanco com a referència externa. Malgrat això, la meua hipòtesi consisteix en afirmar que, si és ben cert que es trenca la coherència preexistent, les noves estructures són analitzades des dels criteris que les precedeixen. De fet, si eren aquells els qui conformaven la identitat interna, no poden mai ésser negats de sobte; allò suposaria una autonegació.

Anam a veure aquestes diferències substancials analitzant, un per un, els tres subsistemes dins els que poden ser, teòricament, subdividits els esmentats:

Sistema econòmic. Si la situació preturística (que d'ara en endavant apareixerà com SPCM; l'altra com SP) és caracteritzada per la presència d'un fort component agrarista en la seva definició econòmica, la ST, pel contrari, es defineix fonamentalment com a terciarista, és a dir, basada en el sector serveis. Això, en línies generals, suposa:

1.) SPCM: producció per a petits mercats o, en qualsevol cas, per a mercats reduïts a l'exterior, però sempre controlats des de dins (cas de Sóller, Santa Maria, etc). Al ST, pel contrari, donat que el camp deixa d'ésser el centre relacional i de referència econòmica, hi ha un canvi en el concepte de producció. Ara va dirigida vers uns mercats amplis, diversificats i controlats des de l'exterior de l'illa. Hem de tenir en compte que el nou sistema econòmic està basat en el sector serveis, sector que, d'altri, assoleix la importància amb la que entra a l'illa des d'una formació socio-econòmica que poc o res té a veure amb la pròpia de Mallorca. Apareix com el resultat d'un procés que és ié al desenvolupament intern del SPCM. A fi de comptes, i ja en xifres de l'any 82, els conreus només assoleixen un 4,24% del PIB illenc.

) La indústria pròpia del SPCM es caracteritza pels circuits interns de relacions, de mà d'obra i capitalització (Sóller, Santa Maria, Pollença, Felanitx, Manacor -només en part-, Inca -al principi-, Llubí; o més petites com Sant Llorenç (bosses

d'argent), Capdepera i Artà (senalles i obra de palma en general), etc) i sempre amb el camp com a referent. La indústria que acompanya el turisme, està en relació directa amb els nous hàbits de consum que introdueix. Les seves direccions estan situades al marge de l'estructura mallorquina. No en parlem del turisme com a sector; en mans de tour operators multinacionals.

3) La pesca, al SPCM, roman en un segon pla. Fins i tot és desenrotllada per sector marginals respecte al centre agrícola esmentat. Amb l'arribada del ST, encara que representant un percentatge baix (0,5% del PIB adquireix una major estima social perquè produeix més beneficis gràcies als costums alimentaris nous. D'un a l'altre sistema, el sector de la construcció canvia radicalment i es converteix, d'ésser una feina complementària, en central i independent.

4) Els mercats esdevenen més complexos i diversificats en demandes, i a la vegada, més unitaris i controlats internacionalment. Els productes interns, propis del SPCM, es troben en situació d'haver de competir amb els qui vénen de fora: es crea un nou tipus de consum inassolible des de les estructures mallorquines prèvies. D'altra banda, la monetarització de l'economia es generalitza.

5) Els contractes existents al SPCM poden ser sovint definits com a pre-capitalistes, ja que no separen clarament el treball del capital; ni tan sols concebeixen el capital com a categoria oposada a aquell i socialment definida. L'amo, és un gestor, i a la vegada un treballador i un capitalista: no poques vegades ho és amítges. L'amo, per no parlar dels treballadors més dependents, compareix lligat personalment i no a través d'un salari, a la terra: (metonímia, d'altra banda, del senyor): serveis, prestacions, confiança mútua... sense oblidar-nos del freqüent "de paraula", el defineixen. Dins aquest sistema de coses,

les categories econòmiques directament socials i culturals.

Es pot dir que els contractes són ordenatius de la realitat i de la concepció del món, com de fet ho són tots els pertanyents a un sistema de producció agrarista: s'estableixen més relacions que no produccions.

Amb el ST la situació sofreix un capgirell total: els contractes de paraula i tots els dels tipus definits a l'illa, és a dir, els que personalitzen -sensu stricto- la contractació, estan mancats de sentit (això no nega el fet de que es facin innombrables contractes legal o il·legalment aparulats i basats en el clientelisme, lligats al turisme o altres sectors de l'actualitat: però la seva naturalesa no té res a veure amb el que definíem unes ratlles abans). Es proposa una organització del treball que implica fins i tot l'agricultura mateixa, a base individual, que xoca amb una estructura agrarista grupal. De fet les condicions mínimes del nou tipus de contractació: a) Necessiten una forta capitalització, b) Fan que l'estada del pagès i la família a la finca, pot ser no sigui rendible. El salari, individualitzat, substitueix de fet tots els altres tipus d'acords precedents; ara és, car es tracta d'una categoria relacional, un concepte diferent del salari anterior: ara la feina del camp roman devaluada davant del salari, normalment més alt i segur a altres ocupacions; c) La propietat capitalística fa que, sovint, els amítges i aparcers no resultin gens rendibles; d) El treball agrícola adopta la forma de treball de granja com a explotació capitalista amb una clara diferenciació de les categories econòmiques (treball/capital), que desenvolupa la seva existència en funció del mercat. Això, obviamt, implica una diversificació de productes i inversions que el sistema basat en el pagès clàssic, no està en condicions de proporcionar.

Alexandre Miquel Novajra



Antònia Melis

ANADA A L'ILLA DE MENORCA

Els passats 31 de maig i 1 i 2 de juny els nins de primer i segon nivell de cicle mitjà del C.P.C. Mestre Guillem Galmés de Sant Llorenç visitaren l'illa de Menorca. El que ens va impulsar a dur a terme aquesta sortida va ser conèixer la nostra comunitat autònoma.

L'excursió crec que la podem qualificar d'excel·lent, no tan sols per haver duit a terme totes les visites programades, sinó també per haver conseguit tots els objectius que ens havíem proposat, d'entre els quals podem destacar:

-Haver emprat els diferents medis de transport: autocar, avió i autobús.

-Haver compartit, en silenci i ordre, el self service de l'hotel amb la gent estrangera.

-Conèixer la indústria de l'illa: formatgera, bijutera, turisme, sabates...



-Comprovar el que suposa fer feina en cadena, visitant les fàbriques de bijuteria i de sabates d'Alaior.

-Conèixer aspectes històrics i culturals de l'illa veïna: la cultura talaiòtica, visitant la naveta dels Tudons i la torre de Trepucó; la influència arquitectònica anglesa de Maó i el caràcter senyorial de Ciutadella

amb la catedral i els palaus dels nobles.

-El caràcter espontani i a la vegada periòdic que adquirí la conversa entre els nins i la secretària de l'Ajuntament i després amb el president del Consell Insular, Tirs Pons, de la ciutat de Maó.

-L'agermanor realitzada amb els nins de l'escola pública "Font i Roig" de Maó, nins del seu mateix nivell que ens varen rebre i amb els quals intercanviarem impressions i fins i tot jugarem un partit de futbol.

-Experimentar l'esperit de bauxa i llibertat que es respira fora de caseva i en la companyia dels amics.

-Agraïm la col·laboració de "la Caixa" i la de l'Ajuntament, per ajudar-nos a l'excursió i sobretot l'entranyable acollida que ens varen dispensar l'Ajuntament i el Consell Insular de Menorca.



PUNTA DE N'AMER
Area Natural
d'Espacial Interés



De sobres és coneguda per tots els llorencins i per molts altres que no són aquesta àrea natural protegida del terme de Sant Llorenç. Gairebé tots varem col·laborar amb tota aquella campanya de "Salvem Sa Punta", cosa que aconseguírem, però que ara, que és el més important, hem de mantindre i saber cuidar, ja que ens comprometem a fer-ho.

Sa Punta de n'Amer fou declarada Area de Natura d'Espacial Interés mitjançant la llei 8/1985 de 17 de juliol, i ocupa una extensió de 199'88 Hes.

Però no vull limitar-me a la descripció del lloc com a àrea natural per lo qual sense cap dubte té gran valor, sinó que des d'aquí els qui creim que la costa llorencina, a més de construccions, carreteres, etc. hi fan falta llocs naturals, i ara més que en cap altra època de l'any per l'a-

propament de la temporada d'estiu, hem d'estar disposats a defensar el medi natural, i com a lloc concret, Sa Punta.

Tos hi podem col·laborar fent cas a les diferents activitats que no estan permeses a la zona de Sa Punta com son:

- Circular en vehicles de tracció mecànica.
- Passejar a cavall per fora dels camins.
- Acampar.
- Fer foc.
- Utilitzar aparells renouers.

-A més d'aquestes situacions hem d'evitar, lògicament, el tirar escombraries o sobres de menjar a terra, arrebassar inconscientment les plantes...

Aquestes privacions de la zona no li lleven per res l'interessant àrea en sí, sinó que l'ajuden a millorar el seu aspecte, podent així caminar i observar plantes típiques de litoral mediterrani com

el jull de platja, el lliri blanc, el peu de milà, el fonoll marí, etc. O si no, amb un poc de sort podrem veure, si ho preferim, mamífers com els eriçons, ratolins de camp, conills... Fixant-nos-hi bé podrem veure també una gran varietat d'ocells, alguns de no massa abundosa localització, com el corb marí, la cucullada, la gavina corsa, el vitrac, l'albellerol i la titina sorda, entre d'altres.

I si a més de passejar fent una excursió neta i observar l'esmentat abans, la vostra afició és la pesca de roquer, Sa Punta també presenta una bona situació.

Per tant, anem a Sa Punta a disfrutar d'ella i no a abusar-ne. Vegem si ens hi fixarem de veritat aquest estiu 89. És necessari que així sigui.

Rafel Umbert

CONSULTA DE GINECOLOGIA

Dr. Gil Bretones -colegiado 1.902-

**REVISIONES GINECOLOGICAS - CONTROL DE EMBARAZO
 PLANIFICACION FAMILIAR - ECOGRAFIA**

C/ Major, 1 MANACOR

Tel. 55 59 81 (mañanas) 58 34 41 (tardes) Miércoles a partir de las 16 hs. (Consulta previa cita)



El temps

MAIG

per XESC UMBERT



| | | |
|--|--|--|
| 2 6° 22° 51% | 3 7° 23° 38% | 4 7° 24° 33% |
| 5 7° 24° 33% | 6 7° 27° 50% | 7 10° 27° 40% |
| 8 9° 22° 58% | 9 14° 22° 72% | 10 15° 21° 65% |
| 11 11° 22° 72% | 12 15° 22° 70% | 13 12° 22° 95% |
| 14 13° 20° 70% | 15 9° 23° 63% | 16 12° 22° 67% |
| 17 14° 25° 46% | 18 10° 24° 57% | 19 10° 23° 56% |
| 20 10° 22° 64% | 21 11° 22° 52% Pols del Sahara | 22 18° 22° 70% Pols del Sahara |
| 23 13° 24° 70% Pols del Sahara | 24 17° 21° 81° 85% 0.5 l. | 25 17° 20° 85% 1.5 l. |
| 26 14° 19° 90% | 27 14° 22° 64% | 28 13° 23° 68% |
| 29 14° 23° 61% 0.8 l. | 30 16° 22° 82° 95% 3.5 l. | 31 14° 25° 67% 1.8 l. |

RESUM COMPARATIU DEL MES

| | 1988 | 1989 |
|----------------------|-------|-------|
| Temperatura màxima | 29'5 | 27'5 |
| Temperatura mínima | 8'5 | 6'- |
| Temperatura mitja | 17'4 | 16'4 |
| Tronades | 7'- | 4'- |
| Pluja del mes | 74'6 | 71'2 |
| Pluja total de l'any | 218'6 | 209'3 |
| Veloc. màx. del vent | 40'- | 40'- |

A Sa Fontpella, a 140 m parda-munt del nivell de la mar, durant es mes de maig hi han caigut 115 l. per m2.

Ajuntament

FESTES DE SANT LLORENÇ
Exposició de qualsevol tipus
d'objectes antics
d'abans de l'any 1935

Lloc: Unitat Sanitària
Organitza: Tercera Edat
Patrocina: Ajuntament Sant Llorenç

ES CONVIDA TOT EL POBLE

A PARTICIPAR-HI



TRES POEMES FRANCESOS MÉS

(Trad.: Jaume Galmés)

LA VEU DE LA TOMBA

Havíem begut tot el dissabte, el diumenge tot el dia, -i el dilluns dematí tot el nostre vi s'era acabat.-- El capità m'envià a cercar-ne.--Estranger i sense informació, no coneixia el camí: --prenc (la primera) via, vies amagades, senders decantats; --i aquests senders em porten a una muntanyola, --coberta de tombes, totes tombes de valents. --N'hi havia un de tot sol apart dels altres. --No el veia; camí damunt, (li camí) sobre el cap. --I sent una veu, com un tro del món dels morts. --"Què tens, oh tomba, que brames, que gemegues tan fort? --La terra t'oprimeix, o la negra pedra plana?" --"La terra no m'oprimeix, ni la negra pedra plana. -- Allò que és per mi un disgust i un afront, (allò que és per mi) una gran pena, --és que m'has tractat amb menyspreu, m'has caminat per sobre el cap. --No he estat també un jove, un valent? No he també jo caminat de nits, al clar de la lluna?"

Claude Fauriel

VESPRE

Venc de veure la meva amiga
I vaig a l'atzar, sens propòsits,
La boca encara ben flairosa
Del teu contacte dels seus pits.

Els meus ulls veuen rera el vel
Que hi deixen els plaers recents,
En cada fanal una estrella,
Amics en cada vianant.

Rata-pinyades dispersant-se,
Les meves tristeses s'enlairen,
S'amaguen dins les xemeneies,
Negres, en la posta verd-clara.

El gas il.lumina les cases...
Jo crec, que en lloc de l'empedrat
Allò que trepig són els núvols
O el tapís del seu tocador.

Car ella em segueix quan tresc foll
I el vent ve a acariciar-me
Amb el so de paraules seves
I amb els seus besos perfumats.

Charles Cros

POSTES DE SOL

Una alba afeblida
Vessa sobre els camps
La melancolia
De postes de sol.
La melancolia
Bressa dolços cants
El meu cor s'oblida
A postes de sol.
I tot d'estrany somnis,
Com aquelles postes
De sol als sorrals,
Fantasmes vermells,
Desfilen sens treves,
Desfilen, semblants
A aquelles grans postes
De sol als sorrals.

Paul Verlaine



Viajes
ULTRAMILLOR S.A.
AGENCIA DE VIAJES GRUPO A TITULO 999

C/. Sol, 19 - Tel 58 57 20
CALA MILLOR (Mallorca)

JOIERIA FEMENIAS

LLISTES DE NOCES
OBJECTES DE REGAL

Carrer del Rector Pasqual, 8 * T. 569072



| | | | | | | | | | | | |
|----|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|----|
| | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 |
| 1 | | | | | | | | | | | |
| 2 | | | | | | | | | | | |
| 3 | | | | | | | | | | | |
| 4 | | | | | | | | | | | |
| 5 | | | | | | | | | | | |
| 6 | | | | | | | | | | | |
| 7 | | | | | | | | | | | |
| 8 | | | | | | | | | | | |
| 9 | | | | | | | | | | | |
| 10 | | | | | | | | | | | |
| 11 | | | | | | | | | | | |

MOTS ENCREUATS

Horitzontals.- 1.-Que no és diumenge ni festa de guardar. Res. 2.-En els dos primers buits, sigles inicials d'un conegut equip de la lliga de la NBA. Nom de lletra. El que més tenim el dilluns de matí. 3.-Tros de terra voltat d'aigua per tots els costats fora dos. Punt cardinal. Avantpassada de les pastilletes per començar foc. 4.-Destorbadora, empipadora, irritant, marejadora... en una paraula, emprenyadora. Mitja nota musical. 5.-Tant pot ser un esbart d'animals de ploma com un avalot de pollastrells desenfocats. Aliment compost bàsicament de conservants, plàstic, extractes, agents aromàtics i una mica de farina i llevadura (no sempre). 6.-Soport cen-

tral de les ulleres, a vegades emprat per enumerar. En els dos següents buits, expressió de dolor. 7.-Pedra on es fan els sacrificis. L'únic supervivent de Sodoma i Gomorra. Cinquanta. 8.- Al revés, crit d'atenció. Aventura perillosa de la qual n'hem sortit per pèls. 9.-Pati interior, generalment voltat de pòrtics. Pronom personal de segona persona. S mbol del sofre. 10.-Nota musical, article, pronom, triau. Uns dels millors plaers que proporciona la televisió, participi plural. 11.-Emprenyar, o, si ho voleu més fi, marejar. Mam fer lladrador.

Verticals.- 1.-C tric de color groc llimona. Extremitat bategadora. 2.-La primera. Regió, comarca, població, vila, metròpoli, no us podeu queixar, us don molt per triar. 3.-Llinatge que deu el seu nom als primitius caçadors amb arc metàl·lic. La mateixa de la columna anterior. 4.-S mbol de l'oxigen. En els bu-

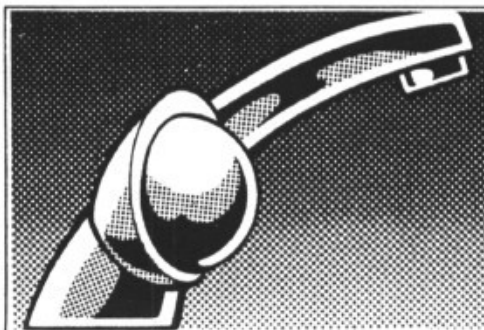
its que queden, una biela mal garbada, tant que li sobra una a. 5.-Nota musical. Sigles comercials. En els buits que queden, material emprat per a fer vestits. 6.-Ala, aleró. Forma poc civilitzada de solucionar diferències de criteri. 7.-Repetit, llinatge d'un conegut lladre oriental. Esclava al servei de les dones del soldà turc, concubina de l'home. 8.-Número romà. cuR. Component essencial del buc humà. Veu militar. 9.-Consonant. Els més extrems de tots Un dau desvocalitzat. 10.-Mascle d'oca. Lletre grega sense pinyes. Vocal. Al revés, nom de lletra. 11.-Ona. Reben-tada, que no pot pus.

Solucions.- 1.-Laborable. O. 2.-L. A. Ela. Son. 3.-Illa. E. Esca. 4.-Molestosa. D. 5.-Ocellada. Pa. 6.-Nas. A. I. 7.-Altar. Lot. L. 8.-Ie. Odissea. 9.-Atri. Us. S. 10.-La. Becades. 11.-Atabalar. Ca.

Verticals.- 1.-LLimona. A-la. 2.-A. Localitat. 3.-Ballester. A. 4.-O. Ael. A. I. B. 5.-Re. Sl. Or. Ba. 6.-Aleta. Duel. 7.-Ba. Odalisca. 8.-L. Esa. Os. Ar. 9.-Essa. Ts. D. 10.-Oc. Pi. E. Ec. 11.-Onada. Lassa.

Comercial
ES PUIG
Instal·lacions Sanitàries

Carrer Nou, 37 07530 SANT LLORENÇ (Mallorca)



Començau a triar les aixetes, que per ventura el mes que ve...

En un Juri li regalarem una Bicicleta



ACABA UN ALTRE CURS

Sembla que era ahir i ja fa un any. Es comentava, com és de rigor, l'acabament del curs escolar.

La fotografia del Sant Llorenç d'ahir que es presenta, a jutjar pel vestit que porten les nines, no és d'acabament de curs, és més bé hivernal. I també és muda. És a dir, sense el nom de les persones que hi surten; primer perquè no els sé i també perquè es fa evident la constant de les velles fotografies: la transmissió de pares a fills d'una semblant fesomia. Fixi's bé: a qui s'assemblen de gent que encara no ha tastat els vint-i-cinc? Idò la fotografia mostra sa mare, o la tia quan anava a escola.

Potser fonamentada amb aquesta semblança física s'ha cregut molt de temps -i encara és arrelat a nivell popular- que l'ésser de les noves generacions depenia gairebé exclusivament de l'herència. ("Això li ve de la naixor", "És així perquè sembla a son

pare"... i expressions semblants es poden oir adesiara)

La importància de la transmissió hereditària es reforça per la subtilitat i involuntarietat dels factors ambientals. És a dir, moltes vegades s'atribueixen a l'herència factors clarament ambientals (per exemple, a molts de nins no els agraden les verdures perquè al pare, a la mare o al germà gran tampoc no l'hi agraden però no tenen la consideració de tals i conseqüentment es posen dins el sac de l'herència.

De banda la inconsciència i indiscriminació dels factors ambientals, cal afegir-hi la confusió -situada en un altre nivell- del que és la intel·ligència amb notes escolars (com més excel·lents més llest). L'atròfia arriba al



Guillem Pont

punt més àlgid: la intel·ligència no és allò que mideixen els tests, sinó el que determinen les notes escolars. Dues ximpleres, la primera més subtil i que s'aguantà fins a l'arribada de Piaget. La segona més casolana, esta i esburbada que s'enfonsa sense arribar a plantejaments més o menys científics, basta haver qualificat amb puntuacions alguna vegada.

És evident que la substitució de les "notes" o qualificacions escolars no és cosa fàcil -altrament ja s'hauria fet-. Aiximateix ho és que -malgrat la creença popular- les notes no pretenen medir la intel·ligència, en tot cas el treball.

Cal desmitificar la importància de les qualificacions escolars. Viure és quelcom més que cercar una nota. La intel·ligència depèn -segons Piaget- del sistema nerviós, de l'experiència, de la transmissió social i de l'autoregulació.

